

РОЗДІЛ 1

ТЕОРІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

УДК 351

DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2023.1.1>

Баштанник Віталій Володимирович,
доктор наук державного управління, професор,
професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування
Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»
ORCID ID: 0000-0001-5969-3620

СЛУЖБА І СЛУЖБОВІ ВІДНОСИНИ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

SERVICE AND SERVICE RELATIONS IN THE CONDITIONS OF INSTITUTIONAL CHALLENGES: STATEMENT OF THE PROBLEM OF SCIENTIFIC RESEARCH

Стаття присвячена аналізу сучасної теоретико-методологічної основи службової діяльності в контексті інституціональних викликів в системі публічного управління України. Проаналізовано сучасні тенденції формування і змістовного наповнення інституту службової діяльності і систематизації сучасних нормативних визначень поняття «служба». Визначено основні інституційні виклики в системі проходження служби і службової діяльності, що детермінуються поняттями: 1) мінливість (variability); 2) несталість (changeability); 3) несумісність (inconsistency); 4) ненадійність (uncertainty); 5) чергування (циклічність) (vicissitude); 6) неспроможність (inequality).

У статті проаналізовано особливості і тенденції розвитку сучасної моделі службової діяльності, визначено особливості такої діяльності в умовах збройної агресії росії проти Української Держави, запровадження правового режиму воєнного стану, трансформації всієї системи публічного управління. Наголошено на важливості визначення засад управлінської діяльності у принципово нових умовах державотворення. Важливим завданням при цьому виступив аналіз складових сучасних державноуправлінських реформ, їх раціональність з позиції ствердження суверенної і незалежної України. Обґрунтовано доцільність раціоналізації таких реформ з позицій респонсивності публічного управління загалом, та своєчасності запропонованих засад конституційних реформ.

У такому контексті важливим напрямом дослідження у статті виступає актуалізація розробки і впровадження начальної дисципліни «Службове право», у межах якої особливу увагу приділено проблематиці службових відносин, службової відповідальності, а також аналізу особливостей службових відносин в умовах правового режиму воєнного стану. Наголошено, що використання неправильних методик визначення векторів інституціональних реформ може привести до поступової стагнації реформ в системі публічної служби. Водночас, в умовах запровадження правового режиму воєнного стану потребує особливої уваги реалізація одна із визначальних функцій державного управління – організація раціональної системи публічної служби.

Ключові слова: державне управління, публічне адміністрування, інститути управління, інститути публічної влади, публічна служба, служба, службова діяльність, службові відносини.

The article is devoted to the analysis of the modern theoretical and methodological basis of official activity in the context of institutional challenges in the public administration system of Ukraine. Modern trends in the formation and meaningful filling of the institute of official activity and systematization of modern normative definitions of the concept of «service» are analyzed. The main institutional challenges in the system of passing the service and official activity determined by the concepts: 1) variability; 2) changeability; 3) inconsistency; 4) uncertainty; 5) vicissitude; 6) inability.

The article analyzes the features and trends of the development of the modern model of official activity, identifies the features of such activity in the conditions of Russia's armed aggression against the Ukrainian State, the introduction of the legal regime of martial law, and the transformation of the entire system of public administration. The importance of defining the principles of management activity in fundamentally new conditions of state formation is emphasized. An important task at the same time was the analysis of the components of modern public administration reforms, their rationality from the standpoint of affirming

sovereign and independent Ukraine. The expediency of rationalizing such reforms from the standpoint of the responsiveness of public administration in general, and the timeliness of the proposed principles of constitutional reforms are substantiated.

In this context, an important direction of research in the article is the actualization of the development and implementation of the initial discipline «Service law», within which special attention is paid to the problems of service relations, service responsibility, as well as the analysis of the peculiarities of service relations under the conditions of the legal regime of martial law. It is emphasized that the use of incorrect methods for determining the vectors of institutional reforms can lead to gradual stagnation of reforms in the public service system. At the same time, in the conditions of the introduction of the legal regime of martial law, the implementation of one of the defining functions of state administration - the organization of a rational system of public service – requires special attention.

Key words: *state administration, public administration, institutions of administration, institutions of public power, public service, service, official activity, official relations.*

Постановка проблеми. Функціонування системи державного управління в умовах воєнного стану потребує вирішення основних проблем службових відносин, що складаються в складних адміністративних системах. Особливої уваги потребують дослідження основних категорій службового права, сутності форм і методів службової діяльності в Україні, складного комплексу теоретичних положень щодо особливостей службових відносин в діяльності державних органів, органів місцевого самоврядування, а також організаційних відносин недержавних організацій, установ та підприємств.

Особливості функціонування правового режиму воєнного стану в Україні в умовах протидії збройній агресії РФ проти України вимагає значних інституціональних змін у загальній моделі службових відносин в Україні, що визначені:

– невизначеним (суперечливим) статусом керівників і посадових осіб органів влади, додатково обумовленим поняттям «набуття правового статусу» в умовах воєнного стану;

– функціонуванням багатофункціональної моделі державного управління в умовах воєнного стану, детермінованої наявністю декількох центрів прийняття і реалізації державноуправлінських рішень, подвійним нормативно-правовим статусом органів влади

– частковою зміною функцій і повноважень органів місцевого самоврядування, встановлених законами України;

– актуалізацією службових відносин в системі Збройних Сил України, державних правоохоронних органів, органів судової влади тощо, визначених законами України щодо організації діяльності та відповідними дисциплінарними статутами.

Фактично, мова йде про трансформацію сутності теоретичних та методологічних основ службової діяльності, характерних особливостей забезпечення службових відносин на національному, місцевому та регіональному рівнях, зокрема, у контексті сучасних організаційних процесів в системі державного управління; орга-

нізаційно-правових засад діяльності інститутів спеціалізованої державної служби; раціоналізації змісту поняття «публічна служба». Введення правового режиму воєнного стану посилює проблему розмежування та інтеграцію складових національної системи службових відносин – адміністративні посади, політичні посади, патронатні посади, посади керівників та заступників керівників місцевих державних адміністрацій, публічно-службовий статус суддів, прокурорів, працівників державних правоохоронних органів. Разом з тим, формування місцевих військових адміністрацій визначило проблемну сферу забезпечення в сфері службової діяльності елементів військової та цивільної служби.

Аналіз досліджень і публікацій. Теоретичною основою дослідження є праці вчених, які досліджували концептуальні засади реформування сучасного державного управління: А. Баштанник, Є. Бородіна, К. Ващенко, Н. Липовської, Т. Маматової, Є. Романенка, В. Соловійова, С. Сороки, О. Сушинського, В. Тертички, І. Хожило, І. Чикаренко та ін. Варто вказати також наукові роботи І. Лозицької, А. Новака, Ф. Рагімова, М. Сачко, у межах яких досліджено інституціональні реформи в Україні у контексті формування нової парадигми державного управління – ствердження України як європейської держави.

Варто вказати також на дослідницькі підходи Н. Липовської у контексті формування сучасної методології аналізу особливостей службових відносин, що виявляється у формалізації інституціонального комплексу служби як системи інституцій, інститут державних соціальних послуг, правовий, соціальний, соціокультурний, організаційно-управлінський, економічний, інформаційно-комунікативний, інтелектуально-духовний інститути [1]. Н. Липовська запропонувала формалізувати сучасний підхід до проблем державно-службових відносин через концепт системогенезу державної служби [2].

Важливо вказати на правову парадигму службових відносин, запропоновану Т. Коломоєць,

і формалізовану шляхом розробки інтегрованого підходу до інституту службового права. Зокрема, запровадження терміну «службове право» у контексті загального змісту адміністративно-правового забезпечення діяльності органів влади, розробка предметної сфери та понятійного апарату у сфері службового права. Наукова дискусія, запропонована Т. Коломоєць щодо доцільності виокремлення службового права в системі інститутів права, продовжена у працях багатьох дослідників. Ми повністю підтримуємо позицію Т. Коломоєць щодо можливості розгляду службового права як невід'ємного складника професійного навчання публічних службовців, визначення дисципліни «Службове право» основною складовою процесу підготовки здобувачів вищої освіти в українських ЗВО, та у цілому – актуалізації процесу підвищення рівня професійної компетентності публічних службовців на основі розробки навчально-методичного забезпечення [3; 4].

На нашу думку, головною метою включення дисципліни «Службове право» в освітньо-професійні програми підготовки – формування у здобувачів вищої освіти необхідних знань щодо основних категорій службового права, сутності форм і методів державної служби в Україні, складного комплексу теоретичних положень службової діяльності інших державних органів, а також організаційних відносин недержавних організацій, установ та підприємств; сприяння розуміння сутності спеціальних правових режимів забезпечення службової дисципліни на місцевому та регіональному рівнях в умовах воєнного стану, вміння розрізняти правові механізми забезпечення службової діяльності,

Мета статті полягає у тому, щоб на основі комплексного теоретичного дослідження загальних положень науки державного управління доповнити існуючі розробки у сфері функціонування системи службових відносин в Україні в умовах воєнного стану. Для досягнення мети важливо вирішити такі завдання: систематизувати підходи щодо концептуалізації змісту інституту службового права; напрацювати теоретичні та методологічні основи службового права, тенденції розвитку службових відносин та забезпеченні належного рівня службової діяльності; дослідити виклики і загрози впливу інституціональних змін у сфері службової діяльності.

Виклад основного матеріалу.

Поняття службового права є в сучасній науці достатньо розробленим з позицій вузького розуміння служби у межах терміну «державна служба», а також терміну «публічна служба»,

визначеного Кодексом адміністративного судочинства України. Втім, як базове поняття, державна служба у форматі положень Закону України «Про державну службу» є досить обмеженою категорією: «державна служба – це публічна, професійна, політично неупереджена діяльність із практичного виконання завдань і функцій держави, зокрема щодо:

1) аналізу державної політики на загальнодержавному, галузевому і регіональному рівнях та підготовки пропозицій стосовно її формування, у тому числі розроблення та проведення експертизи проектів програм, концепцій, стратегій, проектів законів та інших нормативно-правових актів, проектів міжнародних договорів;

2) забезпечення реалізації державної політики, виконання загальнодержавних, галузевих і регіональних програм, виконання законів та інших нормативно-правових актів;

3) забезпечення надання доступних і якісних адміністративних послуг;

4) здійснення державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства;

5) управління державними фінансовими ресурсами, майном та контролю за їх використанням;

6) управління персоналом державних органів;

7) реалізації інших повноважень державного органу, визначених законодавством» [5].

Вочевидь, законодавець вирішив максимально інтегрувати зміст державно-службових відносин. Втім, численні обмеження суб'єктів владних повноважень, на яких розповсюджується дія даного закону, не дозволяє розширити предметну сферу державно-службових відносин на його основі. Наявні на сьогодні алгоритми вживання терміну «публічна служба» як варіанту запровадження нової моделі службових відносин виправдує себе лише частково. На нашу думку, за таких обставин положення Закону України «Про державну службу» в редакції 1993 року з позицій інституціонального контексту були більш виправданими: Стаття 1. Державна служба і державні службовці. Державна служба в Україні - це професійна діяльність осіб, які займають посади в державних органах та їх апараті щодо практичного виконання завдань і функцій держави та одержують заробітну плату за рахунок державних коштів. Такі особи є державними службовцями і мають відповідні службові повноваження [6].

Загалом, з позицій сучасного політико-правового підходу будь-яка служба – це конкретний обов'язок, визначений посадою, унормована стандартами і регламентами професійна діяльність

осіб, які обіймають посади державної служби, щодо практичного виконання завдань і функцій, одержують заробітну плату за свою діяльність. Так само мова йде про відбування певного обов'язку (добровільно чи примусово), працю, заняття як засіб існування, виконання певного обряду або ритуалу. На побутовому рівні досить часто термін служба вживається 1) відслужити службу; 2) відбутися строк військової служби; 3) стати непридатним внаслідок тривалого користування; вийти з ладу; 4) нести службу, проходити службу – виконувати певну роботу, обов'язки, доручення тощо; Службу служити: а) робити що-небудь корисне, потрібне, необхідне комусь, чомусь; б) мати певне значення, виконувати свою роль, своє призначення, або виконувати послугу для когось.

Такі варіанти розуміння служби, службових відносин є достатньо загальним, разом з тим, важливо вказати на особливості визначення служби і службової діяльності як відповідного обов'язку при перебуванні на визначених законом посадах або службі. Зокрема, такий зміст міститься у текстах присяги при вступі на посаду. Зокрема, військова присяга передбачає відповідні обов'язки: «Я, (прізвище, ім'я та по батькові), вступаю на військову службу і урочисто клянусь народу України завжди бути вірним і відданим йому, сумлінно і чесно виконувати військовий обов'язок, накази командирів, неухильно дотримуватись Конституції і законів України, зберігати державну і військову таємницю. Я клянусь захищати Українську державу, непохитно стояти на сторожі її свободи і незалежності. Я присягаю ніколи не зрадити народу України» [7].

При вступі на посаду Президента України офіційно проголошується присяга: «Я, (ім'я та прізвище), волею народу обраний Президентом України, заступаючи на цей високий пост, урочисто присягаю на вірність Україні. Зобов'язуюсь усіма своїми справами боронити суверенітет і незалежність України, дбати про благо Вітчизни і добробут Українського народу, обстоювати права і свободи громадян, додержуватися Конституції України і законів України, виконувати свої обов'язки в інтересах усіх співвітчизників, підносити авторитет України у світі» [8].

Стаття 36 Закону України «Про державну службу» встановлює такий текст присяги: «Особа, призначена на посаду державної служби вперше, публічно складає Присягу державного службовця такого змісту: «Усвідомлюючи свою високу відповідальність, урочисто присягаю, що буду вірно служити Українському народові, дотримуватися Конституції та законів України, втілювати їх у життя, поважати та охороняти права, свободи

і законні інтереси людини і громадянина, честь держави, з гідністю нести високе звання державного службовця та сумлінно виконувати свої обов'язки» [6].

При прийнятті на посаду посадової особи місцевого самоврядування приймається присяга: «Стаття 11 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування». «Усвідомлюючи свою високу відповідальність, урочисто присягаю, що буду вірно служити громаді та народові України, неухильно дотримуватися Конституції України та законів України, сприяти втіленню їх у життя, охороняти права, свободи і законні інтереси громадян, сумлінно виконувати свої посадові обов'язки» [9].

При вступі на посаду судді проголошується така присяга: «Стаття 57 Закону України «Про судоустрій і статус суддів». Я, (ім'я та прізвище), вступаючи на посаду судді, урочисто присягаю Українському народові об'єктивно, безсторонньо, неупереджено, незалежно, справедливо та кваліфіковано здійснювати правосуддя від імені України, керуючись принципом верховенства права, підкоряючись лише закону, чесно і сумлінно здійснювати повноваження та виконувати обов'язки судді, дотримуватися етичних принципів і правил поведінки судді, не вчиняти дій, що порочать звання судді або підривають авторитет правосуддя [10].

При призначенні на посаду поліцейського проголошується така присяга: «Стаття 64 Закону України «Про Національну поліцію». Присяга працівника поліції. 1. Особа, яка вступає на службу в поліції, складає Присягу на вірність Українському народові такого змісту: «Я, (прізвище, ім'я та по батькові), усвідомлюючи свою високу відповідальність, урочисто присягаю вірно служити Українському народові, дотримуватися Конституції та законів України, втілювати їх у життя, поважати та охороняти права і свободи людини, честь держави, з гідністю нести високе звання поліцейського та сумлінно виконувати свої службові обов'язки» [11].

Вважаємо, що першоосновою службової діяльності і служби всіх службових осіб є служіння народу України та Українській державі на основі принципів, визначених Конституцією України та законами України. Саме тому в широкому розумінні службова діяльність (служба) є загальним поняттям для службових осіб. Службовою особою (стаття 18 Кримінального Кодексу України) визначаються «особи, які постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самовряду-

вання, а також постійно чи тимчасово обіймають в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах чи організаціях посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, або виконують такі функції за спеціальним повноваженням, яким особа наділяється повноважним органом державної влади, органом місцевого самоврядування, центральним органом державного управління із спеціальним статусом, повноважним органом чи повноважною службовою особою підприємства, установи, організації, судом або законом». Разом з тим, ця ж стаття розширює перелік службових осіб «Службовими особами також визнаються посадові особи іноземних держав (особи, які обіймають посади в законодавчому, виконавчому або судовому органі іноземної держави, у тому числі присяжні засідателі, інші особи, які здійснюють функції держави для іноземної держави, зокрема для державного органу або державного підприємства), іноземні третейські судді, особи, уповноважені вирішувати цивільні, комерційні або трудові спори в іноземних державах у порядку, альтернативному судовому, посадові особи міжнародних організацій (працівники міжнародної організації чи будь-які інші особи, уповноважені такою організацією діяти від її імені), а також члени міжнародних парламентських асамблей, учасником яких є Україна, та судді і посадові особи міжнародних судів» [12].

Фактично, у межах національного законодавства надано завершений перелік службових осіб, й саме тому можемо встановити зміст службово-правових відносин: службово-правові відносини – це тип суспільних відносин, які встановлюються, детермінуються та регулюються нормами національного права; виникають, розвиваються та припиняють свою дію в конкретному сегменті службового простору між суб'єктами службового права, які відповідно норм законодавства наділені службово-правовими правами й обов'язками; обумовлені змістом респонсивності, супервентності та пропорційності.

В умовах правового режиму воєнного стану та системних реформ службово-правові відносини можуть зазнавати негативного впливу в контексті інституціональних викликів в системі державного управління (управління державними справами). Зокрема, це:

1) мінливість (*variability*) – властивість, обумовлена нестабільним нормативно-правовим статусом суб'єкта таких відносин, наявністю формату «подвійного статусу» службових осіб;

2) несталість (*changeability*) – властивість, обумовлена наявністю тих чи інших форматів реалізації службово-правових відносин, відсутністю стратегії розвитку певного суб'єкта службово-правових відносин; при цьому наявність загальносистемної стратегії реформування не визначає сталість системи;

3) несумісність (*inconsistency*) – властивість, що визначає інституціональну суперечність, іманентно властиву службово-правовим відносинам, що складаються між суб'єктами різних підсистем, регулювання яких передбачає різні адміністративні процедури; при цьому блокується діяльність в усіх складових таких підсистем або проявляється режим субординації;

4) ненадійність (*uncertainty*) – властивість, що визначає базову проблему більшості суб'єктів службово-правових відносин – відсутність довіри щодо поведінки суб'єкта відносин у кризових ситуаціях, висока ймовірність переходу до «ручного» управління;

5) чергування (циклічність) (*vicissitude*) – властивість, що визначає дискретність прояву базових функцій суб'єкта відносин, чергування адміністративних режимів, чергування стабільного та нестабільного режиму функціонування; при цьому таке чергування передбачене як прояв управлінських дій у певній послідовності;

6) неспроможність (*inequality*) – властивість службово-правових відносин, що характеризується нездатністю суб'єкта таких відносин досягти управлінського результату у визначений строк, оскільки початкові умови формування системи службово-правових відносин не були чітко визначені.

Загальний управлінський ефект полягає у реакції системи службово-правових відносин на такі інституціональні виклики. Разом з тим, на першому етапі визначення завдань службової діяльності завжди виступає формування системи службово-правових відносин, розробка завдань, функцій і повноважень суб'єктів службово-правових відносин, напрямів їх взаємодії та раціоналізація нормативно-правового регулювання. Також важливо сформулювати систему принципів службово-правових відносин, що дозволить забезпечити реалізацію норм службового права, втілити правила поведінки (приписи) суб'єктів службово-правових відносин у діяльність суб'єктів службових відносин, що перебувають у сфері регулювання службового права. Як і в адміністративному праві, реалізація норм службового права досягається шляхом: 1) виконання – активна поведінка суб'єктів, що здійснюється незалежно від

їх бажання; 2) дотримання – пасивна поведінка, яка полягає в утриманні від заборонених діянь; 3) застосування – це діяльність державних органів з реалізації правових норм стосовно конкретних випадків; 4) використання – активна поведінка суб'єктів щодо здійснення прав (подавати чи ні скаргу). Такі характеристики є інтегрованими для всіх видів служби (службової діяльності).

Важливо також вказати на особливу статусну характеристику службових осіб – службові повноваження, що виступають відповідними обов'язками, встановлені законами України та регламентовані іншими нормативно-правовими актами, або міжнародними угодами, покладаються на конкретну особу для здійснення службової діяльності, і як додаткова ознака – такі повноваження надають відповідні переваги для ефективності службової діяльності. Загальна дискусія щодо переліку таких службових повноважень у первинному нормативно-правовому акті та розширенні службових повноважень у підзаконних актах регулюється на основі принципів пропорційності та субсидіарності. Очевидно, що загальне завдання службового права у такому випадку – дослідження характерних особливостей службової діяльності на основі норм національного і міжнародного права, що регламентують таку діяльність та підвищення якості службової діяльності в умовах сучасного реформування публічного управління.

Поняття «служби» та «службової діяльності» виступають базовими інституціональними характеристиками державної служби загалом. При цьому варто вказати на основні проблеми для розвитку і становлення службового права як самостійної дисципліни у межах освітньо-професійних програм спеціальності «Публічне управління та адміністрування»:

по-перше, нерозробленість сучасної науки державного управління щодо періодизації становлення й розвитку службового права в Україні, власне інституту державної служби, невиправдане застосування поняття «публічний службовець» за відсутності нормативно-правового акту, що встановлює таке поняття;

по-друге, відсутність чіткого розкриття генезису понять «служба», «служба особливого характеру», «служба спеціального характеру», «мілітаризована служба», «службове право України», «службово-правовий статус», «правові засади діяльності службовців», «службовий процес», «службові відносини», оскільки відсутня стандартизована юридична конструкція, на основі якої визначені наведені категорії;

по-третє, невизначеність функцій, принципів, стандартів і регламентів службового права, відповідно – відсутність належних кваліфікаційних ознак службових відносин, відповідно – потреба застосування норм інших галузей науки, та інших галузей права;

по-четверте, наявна методологія науки державного управління недостатньо наповнена комплексом методів правового регулювання, належних до методології службового права, що не дозволяє сформувати системну державноуправлінську платформу службових відносин;

по-п'яте, розмитий інституціональний зміст координації, субординації та реординації в системі службових відносин, формування таких режимів за загальним алгоритмом науки адміністративного права;

по-шосте, надмірна етатизація службового права, домінування концепту «служіння державі» над концептом «служіння народу», недоречна диверсифікація видів служб без належного законодавчого закріплення тощо.

На нашу думку, важливо в умовах правового режиму воєнного стану забезпечити функціонування інтегрованої моделі службової діяльності в публічному секторі на основі норм законодавства. Це передбачає уточнення категорії «правовий статус» службових осіб в системі органів державної влади, виключно на основі закріплення такого статусу в нормативно-правових актах. Разом з тим, варто дотримуватися юридичної практики вживання лише тих понять і категорій, які прямо визначені законами України.

Висновки. Сучасне службове право є важливою підгалуззю адміністративного права, яке забезпечує функціонування головних інститутів службових відносин. Власне дисципліна «Службове право» сприяє підготовці фахівців у сфері публічного управління та адміністрування, адже здобувачі вищої освіти отримують теоретичні знання і практичні навички в сфері службових відносин, спеціальні знання у сфері службової діяльності та службової відповідальності. При цьому здобувачі оволодіють знаннями щодо формування ідеології «служіння народові», виховання неухильної поваги до закону, дотримання законності у всіх формах службової діяльності, відповідальності за порушення прав і свобод людини і громадянина.

Нагальним завданням сучасної науки державного управління виступатиме розробка теоретичної основи дослідження служби і службових відносин в системі органів державної влади і місцевого самоврядування, службової діяльності

і службових обмежень, а також зловживання владою або службовим становищем. Так само важливим завданням сучасної науки виступає систематизація поняття «службовий статус» (на основі поняття «правовий статус службовця»). При цьому важливо доповнити сучасні дослідження даної теми аналізом зарубіжного досвіду органі-

зації державної служби. Також з позицій науки державного управління варто сформулювати самостійний дослідницький напрям щодо інституціоналізації службових відносин на основі сучасних правових норм з метою уникнення фрагментації і дискретності інституту служби в системі державної влади і місцевого самоврядування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Липовська Н.А. Інтерпретація концепту «державна служба»: методологічна полеміка. *Держ. упр. та місц. самоврядування: зб. наук. пр.* Вип. 3 (10). – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dums/2011_3/11lnasmp.pdf
2. Липовська Н.А. Системогенез державної служби: теоретичні підходи. Режим доступу: http://dridu.dp.ua/konf/konf_dridu/dums_konf_2015/pdf/510.pdf
3. Коломоець Т.О. Службове право – це самостійна галузь права чи елементи системи адміністративного права? *Питання адміністративного права.* Кн. 2 / відп. за вип. Н.Б. Писаренко. Харків: ООО «Оберіг», 2018. С. 131–140.
4. Коломоець Т.О. Службове право як невід’ємний складник професійного навчання публічних службовців. *European vector of contemporary psychology, pedagogy and social sciences: the experience of Ukraine and the Republic of Poland: Collective monograph.* Lublin: Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2018. P. 149–166.
5. Про державну службу: Закон України від 16 грудня 1993 року № 3724 *Відомості Верховної Ради України* (ВВР), 1993, № 52, ст. 490.
6. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889 від *Відомості Верховної Ради України* (ВВР), 2016, № 4, ст. 43.
7. Про військову службу і військовий обов’язок: Закон України від 25 березня 1992 р. №2232. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР), 1992, № 27, ст. 385.
8. Конституція України від 28.06.1996 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
9. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07 червня 2001 року № 2493. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР), 2001, № 33, ст. 175.
10. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02 червня 2016 № 1402. *Відомості Верховної Ради* (ВВР), 2016, № 31, ст. 545.
11. Про Національну поліцію : Закон 15 липня 2015 року від № 580 *Відомості Верховної Ради* (ВВР), 2015, № 40-41, ст. 379.
12. Кримінальний Кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 року № 2341. *Відомості Верховної Ради України*, 2001, № 25-26, ст. 131.